

*Голові спеціалізованої вченої ради
Д 64.707.03 у Національному університеті
цивільного захисту України,
Заслуженому працівнику освіти України,
д.держ.упр., проф. Домбровській С.М.*

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з державного управління
Антонової Людмили Володимирівни на дисертацію Федця Андрія
Володимировича «Державна політика фінансової безпеки банківського
сектору України», подану до захисту до спеціалізованої вченої ради
Д 64.707.03 Національного університету цивільного захисту
на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління
за спеціальністю 25.00.02. механізми державного управління

Актуальність теми дисертації, її зв'язок з науковими програмами, темами. Актуальність питань фінансової безпеки, як складової економічної безпеки держави обумовлюється її значенням у забезпеченні системної та стабільної роботи банківського сектору. В сучасних умовах на фінансову безпеку банківського сектору України значною мірою впливає загострення конкуренції на внутрішньому та зовнішніх ринках та часткова неврегульованість діяльності вітчизняних суб'єктів банківської системи. Стратегічним завданням забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України стає забезпечення формування безпекових критеріїв внаслідок реалізації попереджувальних заходів реагування на виникаючі сучасні загрози.

Питання фінансової безпеки виходять на перший план, особливо актуальним це питання є сьогодні для банківського сектору України, оскільки військове вторгнення РФ неминуче призвело до соціально-економічних спадів і пов'язаних із зазначеним кризових явищ. Для забезпечення фінансової безпеки банківському сектору необхідна ефективна державна політика, що дозволяє на

систематичній основі здійснювати превентивні заходи. Трансформаційні процеси у фінансовій системі протягом останніх років супроводжуються соціально-економічними загрозами, а тому сучасні умови функціонування українських банків характеризуються непередбачуваністю, нестабільністю та високим рівнем динамічності.

Законодавче та нормативно-правове забезпечення функціонування банківського сектору в Україні регулюється наступними актами: «Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України», «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану», «Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні», «Про затвердження рекомендацій розрахунку рівня економічної безпеки України», «Пріоритетні напрями підвищення ефективності та прозорості публічних фінансів», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Суспільно-політичні трансформації в державі спільно з перманентними світовими фінансовими кризами створюють передумови виникнення значної кількості загроз та небезпек для існування та ефективного функціонування банківського сектору України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Аналіз змісту дисертації та автореферату, висновків і рекомендацій свідчить, що наукова новизна дослідження має належний рівень обґрунтованості. Це підтверджено значною кількістю проаналізованих здобувачем наукових праць, нормативно-правових актів, що висвітлюють теорію, вітчизняну та зарубіжну практику формування та реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України, програмних документів, статистичних матеріалів та інших джерел, а також використанням комплексу загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, сучасних розробок з теорії та практики державного управління, що дозволило реалізувати системний підхід з механізмів реалізації державної політики.

Отже, можна констатувати, що ступінь обґрунтованості результатів дослідження Федця Андрія Володимировича підтверджується методологічною й

теоретичною обґрунтованістю вихідних положень дослідження, системним аналізом теоретичного матеріалу, виявленням закономірностей та причинно-наслідкових зв'язків між елементами досліджуваної системи, широтою й різноманітністю теоретичної бази, послідовністю і логічністю викладу матеріалу, відповідністю одержаних наукових результатів поставленій меті у роботі та основним завданням дослідження.

У дисертаційній роботі знайшли відображення публікації, що ґрунтуються на сучасному дослідницькому матеріалі – монографіях, дисертаційних дослідженнях, матеріалах наукових семінарів, конференцій у сфері формування та реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України, відповідно до завдань, що поставлені у дисертаційному дослідженні.

Достовірність результатів і новизна досліджень, повнота їх викладу в опублікованих працях. Достовірність висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації забезпечена використанням наукової методології та застосуванням сучасних методів проведення досліджень. Ознайомлення зі змістом дисертації, наукових публікацій та авторефератом дає підставу визначити основні наукові положення й висновки, що характеризуються науковою новизною і відображають особистий внесок автора, ступінь їх обґрунтованості та достовірності.

Наукова новизна проведеного дисертаційного дослідження полягає у комплексному науковому обґрунтуванні теоретичних засад формування сучасної державної політики фінансової безпеки в контексті національних інтересів та надання практичних рекомендацій із реалізації ефективного комплексу механізмів державного управління для безпечного функціонування банківського сектору України. До основних результатів, що містять наукову новизну належать наступні:

вперше:

- запропоновано стратегічні підходи у реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України, які уособлюють трансформацію безпекової інфраструктури банківської системи, моніторинг

національних ризиків при зберіганні та перевезенні матеріальних цінностей у фінансово-логістичній інфраструктурі, координацію органів державної влади щодо функціонування банківського сектору в контексті економічної безпеки, формування комплексної системи превентивних заходів для нівелювання негативного впливу на фінансову безпеку діяльності банків в Україні;

удосконалено:

- управлінські принципи формування комплексу механізмів реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України на основі нормативних, організаційних, фінансових та комунікативних механізмів, що в сутнісному наповненні уособлюють захищеність достатніми фінансовими ресурсами задоволення суспільних потреб, виконання органами державної влади регламентних норм і захищеність суб'єктів суспільно-владної взаємодії на усіх рівнях із забезпеченням умов для стабілізації національної економіки та її адаптивності до фінансових криз;

- організаційно-правове забезпечення алгоритму попередження та нейтралізації внутрішніх і зовнішніх загроз фінансовій безпеці банківського сектору на основі фінансового моніторингу, фінансової регуляції та фінансового контролю, що дозволяє оцінити рівень національних ризиків та загроз на ранніх стадіях їх розвитку в умовах макроекономічної нестабільності з реалізацією антикризових заходів щодо мінімізації негативного впливу на фінансову безпеку банківського сектору України;

набули подальшого розвитку:

- наукове обґрунтування сутності та предметної площини поняття «фінансова безпека банківського сектору» на основі узагальнення наявних підходів, які характеризується, як здатність протидіяти загрозам, забезпечувати стійкий стан фінансової системи та стати передумовою трансформаційних процесів, що на відміну від існуючих, враховують суспільно-владні властивості фінансових відносин, процедури формування фінансової безпеки на основі принципів управління в контексті економічної безпеки держави;

- науково-практичний підхід до оцінювання національних ризиків при зберіганні й перевезенні цінностей та інкасації коштів у фінансово-логістичній інфраструктурі банківської системи для формування компонент системного моніторингу з подолання кризових явищ і напрацювання векторів трансформації системи безпеки в умовах соціально-економічної нестабільності з обґрунтуванням ефективної реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору на сучасному етапі в Україні;

- імплементація елементів зарубіжних практик сучасної державної політики фінансової безпеки банківського сектору внаслідок регуляторної та координаційної діяльності Національного банку України шляхом створення організаційного базису стратегічного прогнозування соціально-економічних трансформацій, системного навчання та підвищення кваліфікації управлінського персоналу комерційних банків і комплексності протидії перманентним фінансовим загрозам з метою ефективного функціонування інфраструктури банківського сектору України.

Автором досліджено, що проблеми фінансової безпеки та адаптації національної банківської системи стоять на чільному рівні державної соціально-економічної політики. Вирішення зазначених проблем вимагає від банківської системи якнайшвидшої модернізації, зміцнення національної валюти, а також оптимізації відносин, що склалися на національному ринку, адекватного і своєчасного реагування на зовнішні виклики та загрози, що забезпечує стійкі економічні темпи розвитку (38-45 стор.).

У дисертації встановлено, що сьогодні актуальним є оцінювання національних ризиків при зберіганні та перевезенні цінностей та інкасації коштів у фінансово-логістичній інфраструктурі банківської системи для формування компонент системного моніторингу щодо подолання кризових явищ та вироблення напрямів зміцнення безпеки в умовах соціально-економічної нестабільності з обґрунтуванням ефективної реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору (97-120 стор.).

Дисертантом проаналізовано, що фінансова безпека передбачає такий стан соціально-економічного зростання, при якому досягається збалансованість та стійкість до негативного впливу будь-яких загроз, здатність забезпечувати стійкий та ефективний розвиток ґрунтуючись на власних економічних інтересах. Під поняттям фінансової безпеки актуалізується певний рівень стабільності фінансової системи держави в умовах впливу на неї зовнішніх та внутрішніх дестабілізуючих факторів, які складають загрозу (149-167 стор.).

Значення роботи для науки і практики та шляхи використання результатів дослідження. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи доведені до практичного впровадження та можуть бути реалізовані у діяльності центральних та місцевих органів державної влади, Національного банку України та його регіональних відділень у контексті формування та реалізації сучасної державної політики фінансової безпеки для забезпечення національних інтересів.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України, зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано у 13 наукових працях, із них 6 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у періодичному міжнародному виданні та 6 тез у матеріалах конференцій й інших науково-комунікативних заходах. Ознайомлення з текстом автореферату дозволяє констатувати, що її зміст повною мірою відображає основні положення та висновки дисертації та не містить зайвої інформації.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

В цілому, позитивно оцінюючи дане дисертаційне дослідження, необхідно зробити певні зауваження та вказати на окремі положення роботи, що викликають дискусію:

1. Визначаючи інноваційну сутність імплементації закордонного

досвіду щодо реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору викликає дискусійність окремих положень щодо їх можливого впровадження в Україні, зокрема через відмінності у безпековому вимірі внаслідок триваючої війни з РФ на сучасному етапі (розділ 1).

2. Автором проаналізовано низку понять за проблематикою дослідження, разом з тим, слід було б чіткіше визначити, якого саме авторського тлумачення поняття “ державна політика фінансової безпеки банківського сектору” він дотримується, а також деталізувати своє бачення з приводу особливостей реалізації механізмів державного управління саме у системі банківського сектору в Україні (стор. 36-42).

3. У дисертаційній роботі абсолютно слушно зазначається, що сучасні трансформації супроводжуються соціально-економічними загрозами, а умови функціонування українських банків характеризуються непередбачуваністю, нестабільністю та високим рівнем динамічності. Проблематика є актуальною в сенсі наростаючої глобалізації та стрімкого розвитку поширення інформації у суспільстві (стор. 112-119). Саме цей аспект у досліджуваній роботі потрібно було б розглянути більш детально.

4. Автором встановлено, що в сучасних умовах на фінансову безпеку банківського сектору України значною мірою впливає загострення конкуренції на внутрішньому та зовнішніх ринках та часткова неврегульованість діяльності вітчизняних суб'єктів банківської системи. З огляду на це, вважаємо що у роботі необхідно було більш чітко виокремити науково-прикладні засади державно-приватного партнерства у реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України (розділ 2).

5. Автор в розділі 3 дисертаційного дослідження (149-154 ст.) обґрунтовує необхідність удосконалення управлінських принципів формування комплексу механізмів реалізації державної політики фінансової безпеки банківського сектору України. На нашу думку, потрібно було б детальніше вказати на вектори координації діяльності органів державної влади щодо

функціонування банківського сектору в контексті економічної безпеки та формування комплексної системи превентивних заходів для нівелювання негативного впливу на фінансову безпеку діяльності банків в Україні.

Водночас, висловлені зауваження та пропозиції мають дискусійний характер і не знижують загальної високої оцінки дослідження науки державного управління.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Федця Андрія Володимировича «Державна політика фінансової безпеки банківського сектору України» є самостійним, завершеним, достовірним дослідженням актуального наукового завдання. Дисертація виконана на високому теоретичному рівні, викладена науковою мовою, розділи дисертації пов'язані між собою структурно і змістовно, висновки ґрунтуються на результатах проведеного дослідження, які, в свою чергу, є достатньо аргументованими та доказовими.

Враховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних дисертантом наукових результатів, їх обґрунтованість можна стверджувати, що подана дисертація має завершений характер, результати дослідження містять практичну цінність. Робота відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 (зі змінами), а її автор Федець Андрій Володимирович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент,

доктор наук з державного управління,

професор кафедри обліку і аудиту

факультету економічних наук

ЧНУ імені Петра Могили, професор

Антонова Л. В.